

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Τετάρτη, 17 Μαΐου 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β001

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ:

135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας

Εργασιακές Αξίες - Ποια είναι η σημασία τους στην επιλογή επαγγέλματος

Η επιλογή επαγγέλματος είναι το αποτέλεσμα μιας εξαιρετικά μακρόχρονης διαδικασίας, η οποία ξεκινά πολλά χρόνια προτού κάποιος αποφοιτήσει από το σχολείο και συνεχίζει για πολύ καιρό ακόμα μετά την αποφοίτησή του. Οι νέοι, μπροστά στη δύσκολη -κατά κοινή ομολογία- απόφαση για την εκπαιδευτική τους πορεία και την επιλογή επαγγέλματος, χάνονται ανάμεσα στους βαθμούς και την **επίδοση** στο σχολείο, στις τάσεις της αγοράς, στις «προφητείες των ειδικών», στις θετικές ή αρνητικές προοπτικές απασχόλησης, στη γνώμη των «σημαντικών άλλων» κ.λπ.

Ξεχνούν όμως κάτι πολύ βασικό και θεμελιώδες για την προσωπική τους ευτυχία: Τι είναι πραγματικά σημαντικό για αυτούς τους ίδιους! Τι θέλουν πραγματικά από τη σταδιοδρομία τους; Τι θα τους έκανε να νιώσουν **ικανοποίηση** και επιτυχία; Τι θα μπορούσαν να αντέξουν και τι όχι σε μια δουλειά και τι θα τους έφερνε στα όρια να παραιτηθούν; Επίσης ξεχνούν τι θα ήταν αυτό που θα τους γοήτευε περισσότερο σε μια δουλειά, ώστε η ενασχόλησή τους με αυτήν να τους **ωθεί** σε διαρκή αυτο-βελτίωση και προσωπική **ανάπτυξη**. Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα προκύπτουν από τη γνώση και συνειδητοποίηση των Αξιών που έχουν αναπτύξει στη ζωή τους.

Οι Αξίες, δηλαδή οι σταθερές απόψεις του ατόμου για το τι θεωρεί θεμελιακά σωστό ή λάθος, οι προτιμήσεις, οι στάσεις ζωής, οι ιδέες και οι γνώμες για διάφορα ζητήματα, επηρεάζουν, κατευθύνουν και καθορίζουν τη συμπεριφορά του και τις επιλογές του.[...] **Ειδικότερα για τις εργασιακές/επαγγελματικές αξίες, είναι γνωστό ότι αντιπροσωπεύουν τον βαθμό στον οποίο το άτομο θεωρεί την εργασία του αξιόλογη και κατάλληλη για το ίδιο, δηλαδή το τι επιθυμεί σχετικά με τα χαρακτηριστικά της εργασίας του.** Κάθε άτομο επιλέγει το επάγγελμά του σε σχέση με την έννοια διαφορετικών χαρακτηριστικών όπως της δύναμης, του γοήτρου, της αυτονομίας, των οικονομικών απολαβών, του ελεύθερου χρόνου, της δημιουργικότητας, της μονιμότητας, των εργασιακών συνθηκών, του αλτρουισμού, της κοινωνικής προσφοράς, της γνώσης, της ασφάλειας, της κοινωνικής θέσης, της επιρροής, του κύρους, της ευθύνης κ.λπ.

Οι διάφορες επαγγελματικές αξίες δεν έχουν την ίδια βαρύτητα για όλα τα άτομα. Άλλοι επιθυμούν υψηλές οικονομικές απολαβές από την εργασία τους και δεν ενδιαφέρονται να έχουν ελεύθερο χρόνο, κάποιιοι επιθυμούν να έχουν ξεκάθαρα εργασιακά καθήκοντα χωρίς να χρειάζεται να παίρνουν πρωτοβουλίες ή ευθύνες, ενώ άλλοι θέλουν να χρησιμοποιούν τις ικανότητες και δεξιότητές τους για να έχουν κύρος, επιρροή,

περισσότερες αρμοδιότητες και να παίρνουν αποφάσεις στο πλαίσιο της θέσης τους. Μερικοί επιθυμούν να εργάζονται παρέχοντας υπηρεσίες σε ανθρώπους ή να δικτυώνονται και να οικοδομούν σχέσεις με τους άλλους, ενώ άλλοι προτιμούν την ατομική και απομονωμένη εργασία. Άλλοι ενδιαφέρονται για έναν καθαρό και άνετο χώρο εργασίας, άλλοι θέλουν δόξα, φήμη, γόητρο, αναγνώριση, προνόμια, άλλοι θέλουν να συνταξιοδοτηθούν νωρίς, κάποιοι ενδιαφέρονται να έχουν ποικιλία και ανανέωση στη δουλειά, άλλοι να έχουν κατάλληλες ανθρώπινες σχέσεις, καλό κλίμα εργασίας, πολιτισμένο περιβάλλον και ψυχολογική ασφάλεια... Ο πίνακας των επαγγελματικών αξιών δεν έχει τέλος...

Αυτό που πρέπει να κάνουν οι νέοι είναι να διερευνήσουν, να συνειδητοποιήσουν και να κάνουν ξεκάθαρες τις εργασιακές Αξίες που θεωρούν πιο σημαντικές και αντανakλούν περισσότερο τις πραγματικές επιθυμίες τους. Αν ιεραρχήσουν τις εργασιακές Αξίες τους με βάση το κατά πόσο θέλουν αυτές να πληρούνται στην καριέρα που θα επιλέξουν, τότε θα μπορέσουν να διεκδικήσουν και τη θέση που πραγματικά τους ταιριάζει, αυτή που θα τους οδηγήσει όχι μόνο σε επαγγελματική επιτυχία αλλά και σε προσωπική ευτυχία και πληρότητα.

Εύη Ροδά

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/308437ergasiakes-axies-poia-einai-i-simasia-toys-stin-epilogi-epaggelmatos>

Ημ. Ανάρτησης: 3 Ιανουαρίου 2020 (Διασκευή)

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευθεί στη μαθητική εφημερίδα του σχολείου σας.

(μονάδες 8)

A.I.2. Να γράψετε τον τρόπο πειθούς που χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην τρίτη (3^η) παράγραφο του κειμένου («Οι Αξίες...του κύρους, της ευθύνης κ.λπ.») και ένα (1) αντίστοιχο μέσο πειθούς. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 4)

A.I.3. «Ειδικότερα για τις εργασιακές/επαγγελματικές αξίες, είναι γνωστό ότι αντιπροσωπεύουν τον βαθμό στον οποίο το άτομο θεωρεί την εργασία του αξιόλογη και κατάλληλη για το ίδιο, δηλαδή το τι επιθυμεί σχετικά με τα χαρακτηριστικά της εργασίας του».

Να σχολιάσετε την πιο πάνω θέση της συγγραφέως και να αποδείξετε με **δύο (2)** δικά σας επιχειρήματα ότι η ιεράρχηση των κριτηρίων είναι σημαντική για την επιλογή επαγγέλματος (**60 - 80 λέξεις**).

(μονάδες 4)

A.I.4. Να αναγνωρίσετε έναν τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης (**4^{ης}**) παραγράφου («Οι διάφορες επαγγελματικές αξίες ... δεν έχει τέλος...»), να τον εξηγήσετε και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από την παράγραφο.

(μονάδες 3)

A.I.5. Στην πρώτη (**1^η**) παράγραφο του κειμένου η συγγραφέας κάνει χρήση της μεταφορικής/συνυποδηλωτικής γλώσσας. Αφού αναφέρετε **ένα (1)** παράδειγμα, να εξηγήσετε ποιον σκοπό της συγγραφέως εξυπηρετεί, με βάση το νόημα της λέξης ή της φράσης (αναφορά σε **δύο** στοιχεία).

(μονάδες 3)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) συνώνυμή** τους, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τους τύπο και το νόημα της πρότασης:

α. [...] τους **ωθεί** σε διαρκή αυτο-βελτίωση...

β. [...] αυτο-βελτίωση και προσωπική **ανάπτυξη**...

(μονάδες 4)

A.I.7. Να αναλύσετε τις λέξεις «**επίδοση**» και «**ικανοποίηση**» στα συνθετικά τους μέρη και να σχηματίσετε **μια (1)** νέα απλή ή σύνθετη λέξη από το **δεύτερο (β')** **συνθετικό** της κάθε μιας.

(μονάδες 4)

Α.ΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Οι νέοι, μπροστά στη δύσκολη -κατά κοινή ομολογία- απόφαση για την εκπαιδευτική τους πορεία και την επιλογή επαγγέλματος, χάνονται ανάμεσα στους βαθμούς και την επίδοση στο σχολείο, στις τάσεις της αγοράς, στις «προφητείες των ειδικών», στις θετικές ή αρνητικές προοπτικές απασχόλησης, στη γνώμη των «σημαντικών άλλων» κ.λπ.».

Ως νέοι που προβληματίζεστε για την επαγγελματική σας αποκατάσταση να απευθύνετε επιστολή στον Πρόεδρο της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής. Σε αυτήν να αναπτύξετε τη σημασία της ορθής επαγγελματικής επιλογής για τους νέους (**δύο σημεία**) και να εξηγήσετε τον ρόλο του επαγγελματικού προσανατολισμού στο σχολείο, όσον αφορά στην επιλογή επαγγέλματος (**δύο σημεία**).

(Έκταση: 350-400 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στρατής Μυριβήλης, *Η ζωή εν τάφω*, «*Η μυστική παπαρούνα*» (απόσπασμα)

[...] Προχώρεσα ως την άκρη του χαρακώματος του λόχου μας. Ως την έβγαση των συρματοπλεγμάτων. Εκεί είναι μια μυστική πόρτα που σφαλνά μ' ένα αδράχτι οπλισμένο με αγκαθωτά τέλια. Επειδή το μέρος είναι ένα νταμάρι όλο πέτρα και δε σκάβεται, σήκωσαν ένα προκάλυμμα με γεώσακους. Έτσι λένε κάτι σακιά μεγάλα με χώμα που μ' αυτά οχυρώνουν τα πετρώδικα χαρακώματα. Τα τσουβάλια αυτά κείτουντ' εδώ χρόνον-καιρό έτσι. Θα φάγαν υγρασίες, βροχάδες, χιόνια και ήλιους. Ήρθαν και σάπισαν από τα νερά, ο ήλιος τα τσουρούφλισε και τα 'καψε. Τραβώ το δάχτυλό μου πάνω τους. Λιώνει η λινάτσα. Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα. Είναι τσουβαλάκια φουσκωμένα-κάργα, όπως τα πρωτογέμισαν. Άλλα πάλι κρεμάζουν σαχλά, μισοαδειανά. Κάτου από το δυνατό φεγγάρι μοιάζουν με ψοφίμια σκυλιών, άλλα πρησμένα κι άλλα ξαντεριασμένα, σωριασμένα τόνα πάνου στ' άλλο.

[...] Λοιπόν τότες έγινε μίαν αποκάλυψη! Μόλις ξεφούσκωσε αυτό το σακί, χαμήλωσε η καμπούρα του και ξεσκέπασε στα μάτια μου μια μικρήν ευτυχία. Αχ, μου 'καμε τόσο καλό στην ψυχή, λίγο ακόμα και θα πατούσα μια τσιριζιά χαράς.

Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακισμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα.

Αν μπορούσε να τη χαρεί κανένας μέσα στο φως του ήλιου, θα 'βλεπε πως ήταν άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση. Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη. Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο. Έχει κι έναν κόμπο που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες! Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου. Αιστάνουμαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής.

Ερώτηση

B1.

α) i) Να εντοπίσετε στο απόσπασμα **δύο (2)** χαρακτηριστικά που αποδίδονται στους γεώσακους και **δύο (2)** χαρακτηριστικά που αποδίδονται στην παπαρούνα.

ii) Να εξηγήσετε τη συμβολική λειτουργία των γεώσακων και της παπαρούνας.

(μονάδες 6)

β) i) Να επισημάνετε **δύο (2)** εκφραστικά μέσα με τα οποία δίνεται η «αποκάλυψη» της παπαρούνας και να τεκμηριώσετε με αναφορές μέσα από το κείμενο.

ii) Να σχολιάσετε την επίδραση που έχει στη συναισθηματική διάθεση του αφηγητή η «αποκάλυψη» της παπαρούνας κάνοντας αναφορά σε **δύο (2)** στοιχεία.

(μονάδες 6)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Μίλτος Σαχτούρης, *Η Αποκρία*

Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκρία
το γαϊδουράκι γύριζε μες στους έρημους δρόμους
όπου δεν ανάπνεε κανείς
πεθαμένα παιδιά ανέβαιναν ολοένα στον ουρανό

κατέβαιναν μια στιγμή να πάρουν τους αετούς τους
που τους είχαν ξεχάσει
έπεφτε χιόνι γυάλινος χαρτοπόλεμος
μάτωνε τις καρδιές
μια γυναίκα γονατισμένη
ανάστρεφε τα μάτια της σα νεκρή
μόνο περνούσαν φάλαγγες στρατιώτες εν δυο
εν δυο με παγωμένα δόντια

Το βράδυ βγήκε το φεγγάρι
αποκριάτικο
γεμάτο μίσος
το δέσαν και το πέταξαν στη θάλασσα
μαχαιρωμένο
Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκριά.

(Ποιητική συλλογή *Με το πρόσωπο στον τοίχο*, 1952)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Μίλτος Σαχτούρης, Ο Ελεγχτής

Ένας μπαξές γεμάτος αίμα
είν' ο ουρανός
και λίγο χιόνι
έσφιξα τα σκοινιά μου
πρέπει και πάλι να ελέγξω 5
τ' αστέρια
εγώ
κληρονόμος πουλιών
πρέπει
έστω και με σπασμένα φτερά 10
να πετάω

(Ποιητική συλλογή *Τά φάσματα ή ή χαρά στον άλλο δρόμο*, 1958)

Ερώτηση

B2.

α) Ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ποίησης του Μίλτου Σαχτούρη είναι η χρήση υπερρεαλιστικών/ εξωπραγματικών εικόνων.

i) Να εντοπίσετε και να παρουσιάσετε **μια (1)** υπερρεαλιστική / εξωπραγματική εικόνα από κάθε ποίημα.

ii) Να εξηγήσετε τι επιδιώκει να προβάλει το ποιητικό υποκείμενο με τη χρήση της κάθε μιας υπερρεαλιστικής εικόνας όσον αφορά στο θέμα του πολέμου.

(μονάδες 6)

β) i) Να προσδιορίσετε το κοινό ιστορικό πλαίσιο των δύο ποιημάτων.

ii) Να παρουσιάσετε τα συναισθήματα που δημιουργεί στο ποιητικό υποκείμενο η παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένους στίχους από το κάθε ποίημα (**ένα σημείο**).

(μονάδες 4)

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

N. Εγγονόπουλος, Νέα περί του θανάτου του Ισπανού ποιητού Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα στις 19 Αυγούστου του 1936 μέσα στο χαντάκι του Καμίνο ντε Λα Φουέντε

...una acción vil y disgraciado*

Η Τέχνη κι η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε:
η τέχνη και η ποίησις μας βοηθούνε
να πεθάνουμε

περιφρόνησις απόλυτη
αρμόζει
σ' όλους αυτούς τους θόρυβους
τις έρευνες
τα σχόλια επί σχολίων
που κάθε τόσο ξεφουρνίζουν
αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες
γύρω από τις μυστηριώδικες κι αισχρές συνθήκες
της εκτελέσεως του κακορίζικου του Λόρκα
υπό των φασιστών

μα επί τέλους! πια ο καθείς γνωρίζει πως
από καιρό τώρα
—και προ παντός στα χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα—
είθισται
να δολοφονούν
τους ποιητάς

*μια πράξη άναντρη και απεχθής

**Ερώτηση
B3.**

Να αναπτύξετε τη στάση των δημοσιογράφων απέναντι στο γεγονός της δολοφονίας του Λόρκα τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με αναφορές σε συγκεκριμένους στίχους από το ποίημα. **(2 σημεία)**

(μονάδες 8)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ